

Finsk-svenska gränsälvskommisionens yttrande om Finlands revidering av havsplanen

Kommissionen tackar för förfrågan att avge ett yttrande i ärendet. Den nuvarande havsplanen för Finland antogs 2020, men den behöver uppdateras på grund av snabba samhällsförändringar, bl.a. den nya lagen om havsbaserad vindkraft i ekonomiska zonen (937/2024) som har antagits samt EU:s ökade mål för grön energi och klimatpolitik (t.ex. European Green Deal). I samband med revisionen skall en strategisk miljöbedömning göras med en gränsöverskridande konsultation.

Kommissionen vill i detta sammanhang lyfta behovet av en tillräcklig bedömning av kumulativa- och kombinerade effekter från havsbaserad vindkraft i ett gränsöverskridande Östersjöperspektiv. Mängden planerad vindenergi från södra Östersjön upp till Bottenviken behöver beaktas vid bedömning av kumulativa effekter.

Anledningen till kommissionens intresse för vindkraft i det större Östersjöområdet, även om det inte ligger inom det geografiska tillämpningsområdet för gränsälvsoverenskommelsen mellan Sverige och Finland (Prop. 2009/10:212), är att kommissionen känner ett ansvar för vandringsfiskbestånden. I detta sammanhang vill kommissionen också understryka ansvaret för anadroma fiskbestånd enligt FN:s havsrättskonvention och dess artikel 66: Stater från vars floder anadroma fiskbestånd härrör skall ha det främsta intresset och huvudansvaret för sådana bestånd. I praktiken är det Finland och Sverige som skall bära huvudansvaret för Bottenvikens älvars laxbestånd.

I syftet av gränsälvsoverenskommelsen anges att särskild uppmärksamhet ska fästas vid bevarande och hållbart nyttjande av fiskbestånd (artikel 2.2 d). Torneälvsloxen är ett bra exempel på en vandrande fiskart som använder ett stort område för att vandra till södra Östersjön och till och med till danska vatten. Det bör i detta sammanhang också noteras att Torneälvsloxen är en Natura 2000-art i Sverige.

Kommissionen uppmuntrar till gränsöverskridande samarbete i tidigt skede i ett Östersjöperspektiv för en bedömning av kumulativ- och kombinerad påverkan på vandringsfiskbestånden för att undvika negativa konsekvenser på vandringsfiskbestånden.

Yttrandet har beretts av kommissionens vatten- och miljöingenjör Simja Lempinen. Kommissionen har godkänt yttrandet via e-post t.o.m. 19 juni 2025 och yttrandet har sparats i ACTA diariehanteringssystem.

Finsk-svenska gränsälvskommisionen